

Ezt az oldalt gépi fordítással [\[Link\]](#) fordították le. A gépi fordításokban előfordulhatnak az egyértelműséget és a pontosságot potenciálisan csökkentő hibák; az ombudsman nem vállal felelősséget az esetleges eltérésekért. A legmegbízhatóbb és jogilag korrekt tájékoztatásért olvassa el a fenti linken található, angol nyelvű forrásverziót. Bővebb információért tekintse meg [nyelvi és fordítási politikánkat \[Link\]](#).

Ajánlás arról, hogy az Európai Bizottság hogyan kezelte a Covid19-világjárvány idején forgalmazott orvosi maszkok minőségével kapcsolatos dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés iránti kérelmet (790/2021/MIG ügy)

Ajánlás

Ügy 790/2021/MIG - **Vizsgálat megindítása** 30/04/2021 - **Ajánlás** 05/11/2021 - **Határozat** 25/05/2022 - **Érintett intézmények** Európai Bizottság (Feltárt hivatali visszasság) | Európai Bizottság (Az intézmény által elfogadott javaslat) |

A panaszos nyilvános hozzáférést kért 1,5 millió olyan orvosi maszkra vonatkozó dokumentumokhoz, amelyeket a Bizottság a Covid19-világjárvány korai szakaszában vásárolt, és amelyek nem feleltek meg az előírt minőségi előírásoknak. A Bizottság összesen 134 dokumentumot azonosított, és bár tíz hónapba telt, hogy végleges választ adjon a panaszosnak, széles körű nyilvános hozzáférést biztosított. A panaszos kifogásolta, hogy a Bizottság megtagadta a 12 dokumentumhoz (részeihez) való hozzáférést, és különösen az érintett gyártó kereskedelmi érdekei védelmének szükségességére támaszkodott.

Az ombudsman megállapította, hogy a szóban forgó információk ésszerűen nem tekinthetők üzleti szempontból érzékenynek a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó uniós szabályok értelmében. Rámutatott továbbá arra, hogy még ha el is fogadnánk, hogy a Bizottság ésszerűen hivatkozhatna a kereskedelmi érdekek védelme alóli mentességre, a szóban forgó információk olyan termékekre vonatkoznak, amelyeket az EU az adófizetők pénzéből vásárolt meg a közegészség védelme érdekében az elmúlt évszázad súlyosabb globális egészségügyi válsága idején. Tekintettel arra, hogy problémák merültek fel a megvásárolt maszkokkal kapcsolatban, az ombudsman úgy véli, hogy erős közérdek fűződik annak megismeréséhez, hogy milyen lépéseket tettek annak biztosítása érdekében, hogy a hibás maszkokat ne hozzák forgalomba és ne használják.

Az ombudsman ezért úgy vélte, hogy a nyilvános hozzáférés Bizottság általi megtagadása a jelen ügyben hivatali visszasságnak minősül. A petíció benyújtója azt javasolta, hogy a



Bizottság vizsgálja felül álláspontját annak érdekében, hogy a szóban forgó dokumentumokhoz való jelentős, vagy akár teljes körű hozzáférést biztosítson.

Az európai ombudsman alapokmánya [1] 4. cikkének (1) bekezdésével összhangban készült.

A panasz előzményei

1. 2020 tavaszán az Európai Bizottság a Covid19-világjárvány kezelése érdekében tízmillió orvosi maszkot vásárolt a Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz [2] révén. Az orvosi maszkokat a részt vevő 17 tagállam és az Egyesült Királyság egészségügyi dolgozói között kellett szétosztani.

2. Miután a Bizottság elküldte a részt vevő országoknak az első 1,5 millió maszkot tartalmazó tételt, egyes nemzeti hatóságok aggodalmukat fejezték ki a maszkok minőségével kapcsolatban, kijelentve, hogy azok nem felelnek meg a szükséges előírásoknak. A Bizottság ezt követően felfüggesztette a maszkok szállítását, kijelentve, hogy vizsgálja az ügyet. [3] A Bizottság azt is kijelentette, hogy a maszkok vásárlásakor minden ellenőrzési intézkedést betartott, és ellenőrizte, hogy azok felhasználhatók-e. Végül kiderült, hogy a maszkok rossz minőségűek voltak, és a kereskedő beleegyezett az enyhítő intézkedésekbe.

3. 2020 júniusában a panaszos újságíró felkérte [4] a Bizottságot, hogy biztosítson nyilvános hozzáférést a következőkhöz:

„a Szükséghelyzeti Támogatási Eszköz részeként a Bizottság és a tagállamok között az egészségügyi dolgozók koronavírussal szembeni védelme érdekében 17 tagállamba és az Egyesült Királyságba szállított orvosi maszkok szállításával kapcsolatban e-maileket küldenek a Bizottság és a tagállamok között.”

4. A Bizottság 134 dokumentumot azonosított. Három dokumentumhoz teljes körű hozzáférést biztosított, 95 dokumentumhoz részleges hozzáférést biztosított, és 36 dokumentumhoz teljes egészében megtagadta a hozzáférést. A hozzáférés megtagadása során a Bizottság a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó uniós szabályokban előírt számos kivételre támaszkodott, többek között a kereskedelmi érdekek védelmének szükségességére [5]

5. 2020 novemberében a panaszos felkérte a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a hozzáférést megtagadó határozatát (a továbbiakban: megerősítő kérelem).

6. A Bizottság ezt követően szélesebb körű hozzáférést biztosított a panaszos számára. Ugyanakkor fenntartotta, hogy a közbiztonsággal kapcsolatos közérdek védelme érdekében [6] és a személyes adatok védelme érdekében meg kell tagadni bizonyos dokumentumokhoz (részekhez) való hozzáférést [7]. A Bizottság az érintett gyártó kereskedelmi érdekei védelmének szükségességére hivatkozva három teljes dokumentumhoz és kilenc dokumentum



egyes részeihez való hozzáférést is megtagadta. E tekintetben a Bizottság úgy ítélte meg, hogy nem áll fenn olyan közérdek, amely felülírhatná e kereskedelmi érdekek védelmének szükségességét.

7. A panaszos, miután elégedetlen volt az e tizenkét dokumentummal kapcsolatos eredménnyel, 2021 áprilisában az ombudsmanhoz fordult.

A vizsgálat

8. Az ombudsman vizsgálatot indított azzal a panasszal kapcsolatban, hogy a Bizottság tévesen tagadta meg a tizenkét dokumentumhoz (részeihez) való nyilvános hozzáférést a kereskedelmi érdekek védelmének szükségessége alapján.

9. A vizsgálat során az ombudsman vizsgálócsoportja megvizsgálta a vitatott dokumentumokat, és megbeszélést tartott a Bizottság képviselőivel. A vizsgálócsoport ezt követően elkészítette az ülésről szóló jelentést, amelyet megosztott a panaszossal, és ezt követően megkapta a panaszosnak a jelentéssel kapcsolatos észrevételeit.

A bemutatott érvek

A felülvizsgálati szakaszban

10. A panaszos megkérdőjelezte, hogy amennyiben a rossz minőségű maszkok szállítása nem szándékos volt, és az enyhítő válasz megfelelő lett volna, a dokumentumok nyilvánosságra hozatala hogyan sértené a gyártó kereskedelmi érdekeit.

11. Ha viszont rossz szándékról van szó, a panaszos azzal érvelt, hogy nyomós közérdek fűződik a gyártó kilétének megismeréséhez a hasonló események jövőbeni megelőzése érdekében.

12. A panaszos továbbá úgy vélte, hogy nyomós közérdek fűződik annak ismeretéhez, hogy a maszkokat miért tekintették eredetileg a vonatkozó szabványnak megfelelőnek, és milyen intézkedéseket hoztak.

13. A Bizottság közölte, hogy a három nyilvánosságra nem hozott dokumentum egy azonosított gyártóra vonatkozó információkat tartalmaz, beleértve az ellenőrzési vizsgálatokat, a minőségvizsgálati jelentéseket és egyéb üzleti szempontból érzékeny információkat. A fennmaradó dokumentumok kitakart részei részletesen ismertetik a maszkoknak a vonatkozó szabványoknak való megfelelését, a gyártó által javasolt kockázatcsökkentő intézkedéseket és a gyártó más szervezetekkel fennálló kereskedelmi kapcsolatait is.

14. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a maszkokat érintő minőségi problémákra vagy a javasolt



enyhítő intézkedésekre vonatkozó részletes információk közzététele felhasználható a gyártó hírnevének sérelmére. Ez befolyásolná a gyártó piaci helyzetét, ezáltal aláásná kereskedelmi érdekeit.

15. Ami az esetleges nyomós közérdeket illeti, a Bizottság kijelentette, hogy a panaszos nem bizonyította pontosan, hogy a dokumentumok hozzáférhetővé tétele hogyan járulna hozzá a közérdek védelméhez.

Az ombudsman előtt

16. A vizsgálócsoporttal folytatott megbeszélésen a Bizottság elmondta, hogy a dokumentumok információkat tartalmaznak az érintett vállalatokkal az enyhítő intézkedésekről folytatott tárgyalásokról is. Ezen információk nyilvánosságra hozatala sértené e szervezetek kereskedelmi kapcsolatait.

17. A Bizottság fenntartotta, hogy a hozzáférhetővé tételhez nem fűződik nyomós közérdek. Kifejtette, hogy a maszkok megvásárlására vonatkozó szerződéses szabályok olyan jellegűek, hogy védik a közérdeket a szerződéses kötelezettségek be nem tartása esetén.

18. Ami a gyógyszeripari vállalatokkal folytatott oltóanyag-tárgyalások keretében végső soron a Bizottság által biztosított általánosan magas szintű átláthatóságot illeti, a Bizottság kijelentette, hogy ebben az esetben az érintett vállalatok nem járultak hozzá semmilyen információ nyilvánosságra hozatalához. A Bizottság hozzátette, hogy nincs közvetlen szerződése a maszkok gyártójával, és így nem konzultált vele a panaszos hozzáférés iránti kérelmével kapcsolatban. Egyedül konzultált a forgalmazóval, aki nem válaszolt.

19. A találkozóról szóló jelentéssel kapcsolatos észrevételeiben a panaszos azzal érvelt, hogy a Bizottság nem hivatkozhatott a kereskedelmi érdekek védelmének szükségességére, mivel sem a maszkok forgalmazója, sem a maszkok gyártója nem kifogásolta a nyilvánosságra hozatalt.

20. A panaszos azt állította, hogy nyomós közérdek fűződik ahhoz, hogy *„megértse, miért hagyták jóvá a hibás maszkokat, és hogy a maszkok hibásak voltak-e rosszindulatú vagy baleset következtében”*.

Az ombudsman ajánláshoz vezető értékelése

21. Míg a Bizottságnak összesen tíz hónapra volt szüksége ahhoz, hogy válaszoljon a panaszos hozzáférés iránti kérelmére, az ombudsman elismeri, hogy a kérelem a Bizottság akkori egyik legforgalmasabb részére, nevezetesen az Egészségügyi és Élelmiszerbiztonsági Főigazgatóságra vonatkozott. Az ombudsman megjegyzi továbbá, hogy a kérelem jelentős számú dokumentumot érintett, és hogy széles körű hozzáférést biztosítottak. A dokumentumok közül tizenkettőről van szó.



22. Az ombudsman vizsgálócsoportha megvizsgálta a dokumentumokat. Ezek közé tartoznak többek között a maszkok minőségellenőrzésére, a vonatkozó szabványoknak való megfelelésükre, a gyártó által javasolt enyhítő intézkedésekre, valamint a gyártó más szervezetekkel fennálló üzleti kapcsolataira vonatkozó információk.

23. Az uniós intézmények nem hivatkozhatnak a kereskedelmi érdekek védelmének szükségességére pusztán azért, mert az információk egy vállalatra és annak üzleti kapcsolataira vonatkoznak. A nyilvános hozzáférésre vonatkozó szabályokban foglalt kivétel az üzleti szempontból *érzékeny* információk, vagyis az olyan információk védelmét szolgálja, amelyek nyilvánosságra hozatala sértené az érintett vállalkozás jogos üzleti érdekeit, például az üzleti stratégiájára vagy szakértelmére vonatkozó információkat. [8] E mentességre való hivatkozáskor az uniós intézményeknek el kell magyarázniuk, hogy a közzététel *konkrétan és ténylegesen* hogyan sértheti a szóban forgó jogos kereskedelmi érdekeket. Ezenkívül a feltételezett kár bekövetkezésének veszélyének *ésszerűen előre láthatónak, nem pedig pusztán hipotetikusnak* kell lennie. [9]

24. Ebben az esetben a Bizottság azzal érvelt, hogy a visszatartott információk nyilvánosságra hozatala sértené a gyártó kereskedelmi érdekeit, mivel azokat jó hírnevének sérelmére lehetne felhasználni, és ezáltal veszélyeztetné piaci helyzetét. Az ombudsman úgy véli, hogy ez nem elegendő a dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkozó uniós szabályok és a kapcsolódó ítélkezési gyakorlat által megkövetelt jogszerű és tényleges kockázat fennállásának megállapításához.

25. A nyilvánosság már tisztában van azzal, hogy minőségi problémák merültek fel az első 1,5 millió maszkból álló tétel esetében. [10] Bár ezek az információk potenciálisan felhasználhatók az érintett gyártó hírnevének sérelmére, nem világos, hogy e célból hogyan lehet felhasználni a kitakart információkat, különösen a konkrét enyhítő intézkedésekre vonatkozóan. Ez a kockázat akkor jelentkezhet, ha nem hoztak enyhítő intézkedéseket, vagy ha a gyártó által javasolt intézkedéseket nem megfelelőnek vagy nem megfelelőnek vélték. Az ombudsman azonban úgy véli, hogy az intézkedések részleteinek nyilvánosságra hozatala esetén nem valószínű, hogy a nyilvánosság ilyen álláspontot képviselne.

26. Egyébiránt az ombudsman számára nem egyértelmű, hogy a hibás termékeket szállító társaságnak jogos követelése van arra, hogy a másik szerződő félnek, a jelen esetben a Bizottságnak meg kell őriznie ezt a titkot.

27. Az ombudsman ezért megállapítja, hogy a Bizottság a jogszerű kereskedelmi érdekek védelmének szükségessége alapján nem indokolta a hozzáférést megtagadni.

28. Még ha el is fogadnánk, hogy a Bizottság ésszerűen hivatkozhat a kereskedelmi érdekek védelme alóli mentességre, meg kell jegyezni, hogy ezt a mentességet a fontosabbnak ítélt közérdek felülírhatja.

29. Az ombudsman úgy véli, hogy azoknak a vállalatoknak, amelyek közvetlenül vagy közvetve üzleti tevékenységet folytatnak az uniós közigazgatással, elvárniuk kell, hogy bizonyos



információkat nyilvánosan hozzáférhetővé tegyenek. Ez magában foglalja a személyazonosságukat, valamint – amennyiben problémák merülnek fel – az ezekre a problémákra és a kapcsolódó intézkedésekre vonatkozó információkat.

30. Ebben az esetben a szóban forgó információk olyan termékekre vonatkoznak, amelyeket az EU az adófizetők pénzéből vásárolt a közegészség védelme érdekében a több mint egy évszázad legsúlyosabb globális egészségügyi válsága idején. Tekintettel arra, hogy problémák merültek fel a megvásárolt maszkokkal kapcsolatban, az ombudsman úgy véli, hogy erős közérdek fűződik annak megismeréséhez, hogy milyen lépéseket tettek annak biztosítása érdekében, hogy a hibás maszkokat ne hozzák forgalomba és ne használják.

31. A fentiekre tekintettel az ombudsman megállapítja, hogy hivatali visszasságnak minősül az, hogy a Bizottság megtagadta a szóban forgó tizenkét dokumentumhoz való teljes körű nyilvános hozzáférést. Ezért az alábbiakban megfelelő ajánlást tesz.

Ajánlás

A panasz kivizsgálása alapján az ombudsman a következő ajánlást teszi a Bizottságnak:

A Bizottságnak felül kell vizsgálnia a szóban forgó tizenkét dokumentumhoz (részekhez) való nyilvános hozzáférés megtagadására vonatkozó határozatát a gyártó kereskedelmi érdekeinek védelme iránti igény alapján annak érdekében, hogy a panaszos számára jelentősen, ha nem teljes körű hozzáférést biztosítson az említett dokumentumokhoz.

A Bizottság és a panaszos tájékoztatást kap erről az ajánlásról. Az európai ombudsman alapokmánya 4. cikkének (2) bekezdésével összhangban a Bizottság 2022. február 7-ig részletes véleményt küld.

Emily O'Reilly európai ombudsman

Strasbourg, 2021. 11. 05.

[1] Elérhető a következő internetcímen:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2021.253.01.0001.01.ENG&toc=OJ%3AL%3
[Link]

[2] A Szükséghelyzeti Támogatási Eszközzel az alábbi címen tájékozódhat:

https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/emergency-support-instrument_en
[Link].



[3] Lásd a Bizottság online sajtótájékoztatóját:

<https://audiovisual.ec.europa.eu/en/video/I-190210> [Link].

[4] Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló 1049/2001/EK rendelet értelmében:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32001R1049> [Link].

[5] Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (2) bekezdésének első francia bekezdésével összhangban.

[6] Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdése a) pontjának első francia bekezdésével összhangban.

[7] Az 1049/2001/EK rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjával összhangban.

[8] Lásd például a Törvényszék T-718/15. sz., *PTC Therapeutics International kontra EMA ügyben* 2018. február 7-én hozott ítéletét:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=199044&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&d>
[Link].

[9] Lásd például a Bíróság *ClientEarth kontra Bizottság ügyben* 2018. szeptember 4-én hozott ítéletét, C-57/16 P:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=205322&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&d>
[Link], 51. pont.

[10] Lásd például: <https://euobserver.com/coronavirus/148374> [Link].